

Notitie beleidsuitgangspunten gebiedsgerichte uitwerking GGOR

Concept

's-Hertogenbosch, 23 augustus 2006

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Kaders en aanpak op hoofdlijnen van het GGOR.....	2
Hoofdstuk 2	Uitgangspunten GGOR voor lokale uitwerking	6
2.1	Taken en verantwoordelijkheden Waterschap bij GGOR.....	6
2.2	Inhoudelijke Beleidsuitgangspunten	7
2.3	Procesinrichting	8
2.4	Planning.....	10
2.5	Middelen	11

Hoofdstuk 1 Kaders en aanpak op hoofdlijnen van het GGOR

Op weg naar integrale watergebiedsplannen!

Het waterschap is zich de afgelopen tijd terdege van bewust geworden dat een integrale aanpak nodig is voor het verwezenlijken van de sectorale doelen die volgen uit de beleidskaders van het GGOR, de KRW, beekherstel en de wateropgave landelijk gebied. Afsproken is om de opgaven vanuit het NWB en de KRW niet meer sectoraal maar gebiedsgericht en integraal op te pakken. Het GGOR is hier één van de onderdelen van. De beleidsuitgangspunten voor het uitwerken van het GGOR op een lokale schaal staan in deze notitie. Over de beleidsuitgangspunten vanuit de KRW, de landelijke wateropgave en GGOR stedelijk gebied worden separate notities met een aanpak op hoofdlijnen gemaakt. Als deze zijn vastgesteld kan, gezamenlijk met de streek, begonnen worden met de integrale watergebiedsplannen.

Wat is GGOR?

De term GGOR staat voor het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregime in een gebied en voor de verschillende inliggende functies. Het GGOR wordt uitgewerkt in een proces waarbij de doelen van de verschillende functies, de mate van afstemming van de waterhuishouding op deze functies en de maatregelen die nodig zijn om het GGOR te bereiken op een objectieve manier inzichtelijk worden gemaakt.

Landelijk en Brabantbrede afspraken

Vanuit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is afgesproken dat het waterschap in de periode 2005-2010 het GGOR opstelt in nauwe samenwerking met gemeenten, de grondwaterbeheerders en belanghebbenden in de regio. De Provinciale kaders voor het uitwerken van het GGOR in Noord-Brabant zijn door Provinciale Staten (PS) vastgesteld op 30 september 2005. Bij het tot stand komen van de kaders zijn de Brabantse waterschappen betrokken geweest. De belangrijkste afspraken van de kaders zijn hieronder opgenomen. De definitieve versie van de Provinciale kaders is onlangs naar de Brabantse waterschappen verstuurd. Op basis van de kaders kunnen de waterschappen lokaal en samen met de regio het GGOR uitwerken voor de verschillende functies (landbouw, natuur, stedelijk gebied). In de Provinciale kaders is brabantbreed een gezamenlijk aanpak op hoofdlijnen afgesproken, bestaande uit 3 stappen. De aanpak op hoofdlijnen is specifiek gemaakt voor het beheersgebied Aa en Maas in het stappenplan van figuur 1. Een dergelijk stappenplan wordt ook door het waterschap de Brabantse Delta en het waterschap de Dommel gehanteerd.

Stap A: Vaststellen (beleids)uitgangspunten op regionale schaal

Het stappenplan begint met het vaststellen van een aantal (beleids) uitgangspunten voor het uitwerken van het GGOR op een regionale Brabant brede schaal. *Voor een groot deel zijn deze uitgangspunten reeds vastgesteld in de Provinciale kaders GGOR en in de reconstructieplannen.*

Natuur

De beleidsuitgangspunten voor de functie natuur zijn reeds vastgesteld in de reconstructieplannen en in het Provinciale kader GGOR. Hierin is afgesproken dat in 2012 door de waterschappen in alle natte natuurplekels maatregelen t.b.v hydrologisch herstel genomen moeten zijn, voor zover het waterschap daar invloed op heeft. Het gaat hierbij om maatregelen tot aan de grens van het natuurgebied, waarbij uitstraling naar de omgeving kan plaatsvinden. Onderscheid wordt gemaakt in eerste fase natte natuur plekels (maatregelen in 2008) en tweede fase natte natuurplekels (maatregelen in 2012). Een nieuwe ontwikkeling betreft die van de Natura2000 gebieden. Voor deze gebieden is het uitwerken van GGOR op korte termijn noodzakelijk, voor 2008.

Landbouw

In de kaders voor GGOR die door PS zijn vastgesteld is afgesproken om op brabantbrede schaal voor de functies landbouw en stedelijk gebieden regionale knelpuntenanalyses uit te voeren. Op basis hiervan kan bepaald worden waar lokale uitwerking van het GGOR voor de functies landbouw en stedelijk gebied aan de orde is. De regionale knelpuntenanalyse voor de functie landbouw, welke door de gezamenlijke Brabantse waterschappen wordt uitgevoerd, is eind 2006 gereed. Het is aan het waterschap Aa en Maas om op basis van deze knelpuntenanalyse het GGOR voor landbouw nader uit te werken (doelen, gewenste situatie, knelpunten en maatregelen). De uitkomsten van de regionale knelpuntenanalyse kunnen invloed hebben op de definitieve prioritering in aanpak van deelgebieden.

Stedelijk gebied

Voor de functie stedelijk gebied is een regionale knelpuntenanalyse in ontwikkeling die getrokken wordt door de Provincie (eind 2006 gereed). Afhankelijk van de aard en omvang van de stedelijke knelpunten worden nadere afspraken gemaakt wie verantwoordelijk wordt voor de uitwerking van het GGOR in de verschillende stedelijke gebieden. In veel gevallen zal dat de gemeente zijn, in een aantal gevallen zal een inspanning van het waterschap worden verlangd indien deze het grond- en oppervlaktewaterregime in stedelijk gebied direct kan beïnvloeden.

Stap B: Vaststellen uitgangspunten GGOR voor lokale uitwerking en volgorde aanpak deelgebieden

Voordat gestart kan worden met stap 3, lokale uitwerkingen, is het van belang om een aantal algemene uitgangspunten nader uit te werken en vast te stellen. Het betreft uitgangspunten over taken en verantwoordelijkhedenbeleid, beleid, procesinrichting en middelen.

Hiermee borgen we aan de voorkant dat we de algemene waterdoelen waar het waterschap voor staat, gaan bereiken, naast het bereiken van de gewenste doelen voor de verschillende stakeholders. Tevens zorgen we hiermee dat bij de uitwerking eenduidigheid ontstaat in de aanpak en dat we met één duidelijk geluid gaan communiceren met de betrokkenen in de deelgebieden.

Hierbij gaat het onder meer om de beleidsuitgangspunten voor de functie landbouw (teelt volgt peil of peil volgt teelt) en het al dan niet meenemen van het stedelijk gebied in de GGOR projecten (taken en verantwoordelijkheden), maar ook uitgangspunten die van belang zijn voor procesinrichting, planning en inzet van middelen. Voor een aantal van deze uitgangspunten is afstemming met Provincie, Brabantse waterschappen en ZLTO van belang.

In hoofdstuk 2 zijn de bedoelde uitgangspunten nader toelicht, worden voorstellen gedaan en wordt uiteindelijk gevraagd aan het DB hun mening te geven over deze voorgestelde uitgangspunten, dan wel een keuze te maken uit de voorgestelde opties en suggesties te geven voor verdere uitwerking.

Stap C: Lokale gebiedsgerichte GGOR uitwerkingen per deel(stroom)gebied door Waterschap

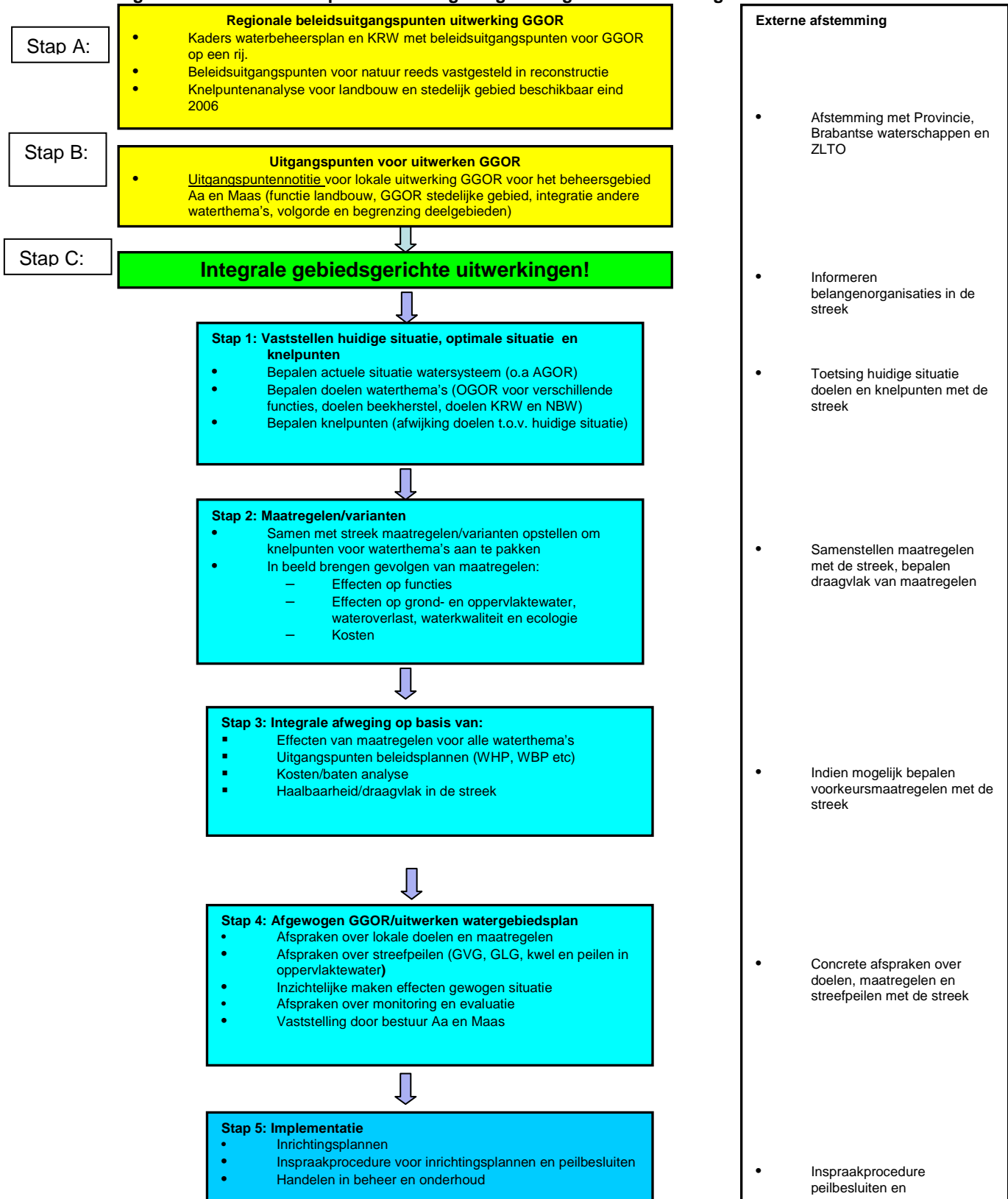
Nadat de beleidsuitgangspunten helder zijn, kan worden gestart met lokale uitwerking van het GGOR op bijvoorbeeld het niveau van deel(stroom)gebieden. Bij lokale uitwerking van het GGOR geldt dat het waterschap Aa en Maas het actuele grond- en oppervlaktewaterregime (AGOR) en het optimale grond- en oppervlaktewaterregime (OGOR) voor de diverse functies (landbouw, natuur, wonen, recreatie, industrie) bepaalt. Op basis hiervan worden de knelpunten voor functies op lokale schaal in beeld gebracht.

Vervolgens worden gezamenlijk met de streek en de betrokken partijen maatregelen en scenario's bedacht om de optimale situatie voor de verschillende functies te bereiken. Van deze scenario's worden de effecten bepaald op het grond- en oppervlaktewater, de (ecologische) waterkwaliteit, veiligheid en op de verschillende afzonderlijke functies. Voorts wordt de kosteneffectiviteit in beeld gebracht.

Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen in het kader van NBW en KRW is het een logische stap voor het waterschap om hierbij een proces in zetten om te komen tot gebiedsplannen die integraal zijn en zowel de doelen vanuit de reconstructie, NBW, GGOR en de KRW omvatten. In de Strategie nota is de noodzaak van een integrale gebiedsuitwerking ook onderkend, als 1 van de te nemen stappen op weg naar een nieuw Waterbeheerplan. In deze integrale gebiedsplannen, vormen de berekende effecten en kosten in het kader van GGOR samen met de kosten en effecten van de maatregelpakketten om te voldoen aan de doelstellingen vanuit andere waterthema's (Beekherstel, Regionale waterberging, Kaderrichtlijn Water) de input voor een integrale en bestuurlijke afweging. Dit leidt uiteindelijk tot het Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime, gewenste ecologische waterkwaliteit, gewenste ruimte voor water (veiligheidsniveau) en de hydrologische randvoorwaarden voor natuur voor een bepaalde periode.

Het afgewogen GGOR wordt uitgedrukt in afspraken over lokale doelen (areaal herstelde natuur, gewenste grondwaterstanden, landbouwkundige ontwatering) en maatregelen (verondiepen waterlopen, LOP-stuwen, bufferzones, aanvullende drainage), bepaalde streefpeilen (peilen oppervlaktewater en grondwaterstanden). Ook monitoring en evaluatie na het nemen van maatregelen moet opgenomen worden in een lokaal gebiedsplan, dit conform de afspraken vanuit het Provinciale kader GGOR. Uiteindelijk stelt het waterschap het afgewogen GGOR vast en vindt opname in het waterbeheersplan plaats.

Figuur 1: schema GGOR-proces en integrale gebiedsgerichte uitwerking

Hoofdstuk 2 Uitgangspunten GGOR voor lokale uitwerking

Over de onderstaande 13 uitgangspunten is een bestuursstandpunt gewenst. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in uitgangspunten op het gebied van taken en verantwoordelijkheden, proces, beleid, planning en capaciteit en middelen.

2.1 Taken en verantwoordelijkheden Waterschap bij GGOR

Wie gaat GGOR stedelijk gebied trekken

In de Provinciale kaders voor het uitwerken van het GGOR is niet duidelijk opgenomen wie verantwoordelijk wordt voor het uitwerken van het GGOR in stedelijke gebieden. In bestuurlijk overleg tussen waterschappen en Provincie is afgesproken dat de partijen zich nog gezamenlijk buigen over de vraag wie deze trekkersrol dient op te pakken. Vooruitlopend hierop voert de Provincie in 2006 een knelpuntenanalyse uit ten aanzien van de grondwatergerelateerde knelpunten in stedelijk gebied en betreft hierbij ook de waterschappen de gemeentes. vooruitlopend op de uitkomsten, is door het DB van gedachten gewisseld over wie het GGOR in stedelijk gebied gaat trekken.

Verschillende opties zijn denkbaar:

- In het wetsvoorstel voor de Integrale Waterwet wordt gesteld dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor het afvoeren van overtollig grondwater. Op basis hiervan zou het dus voor de hand liggen om de trekkersrol voor het uitwerken van het GGOR in stedelijk gebied bij de gemeente te leggen. Het waterschap zou voor een goede kennisuitwisseling als 'wateradviseur' kunnen optreden.
- Gezien de samenhang tussen het waterbeheer in stedelijk gebied en landelijk gebied en gezien de affiniteit van het waterschap met het watersysteem, ligt het voor de hand om het GGOR voor stedelijke gebieden mee te nemen bij het uitwerken van het lokale GGOR. De vraag hierbij kan gesteld worden of dit in lijn is met de aanbeveling vanuit de CIW-nota 'Samen leven met grondwater'. Hierin wordt gesteld dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor het afvoeren van overtollig grondwater. Bovendien kan het waterschap het grondwater in stedelijk gebied vaak maar beperkt beïnvloeden.

Uitgangspunt 1:

Het dagelijks bestuur heeft ervoor gekozen om het trekkersschap voor het uitwerken van GGOR in het stedelijke gebied in principe bij de gemeente te leggen. Hierbij wordt de mate van advisering en inspanning vanuit het waterschap afhankelijk gesteld van de grootte van de desbetreffende gemeente. Daar waar gemeentes problemen hebben om voldoende mankracht en expertise in te zetten om het GGOR goed uit te werken en het waterschap een belangrijke invloed heeft op de waterhuishouding, zou het waterschap in overleg met gemeenten, het GGOR-traject voor het stedelijke gebied verder naar zich toe kunnen trekken.

Bestuurlijk juridische verankering

De bestuurlijke afspraken over GGOR zijn bekrachtigd in het Nationaal Bestuursakkoord Water. Hierin staat dat het waterschap in de periode 2005-2010 het GGOR opstelt in nauwe samenwerking met gemeenten, de grondwaterbeheerders en belanghebbenden. Het GGOR wordt opgenomen in het waterbeheersplan. Met deze juridische verankering van het GGOR in het waterbeheersplan verandert er dus in feite niets aan de formele verdeling van bevoegdheden tussen provincie en waterschappen.

In het Provinciale kader is voorts het volgende opgenomen: 'In klei- en poldergebieden kan het lokale GGOR-proces worden gebruikt bij het opstellen van peilbesluiten waarvoor een inspraakprocedure geldt. In zandgebieden wordt het lokale GGOR-proces toegepast in projecten waarin in overleg met de streek maatregelen en streefpeilen worden uitgewerkt. Hierbij is een inspraakprocedure niet verplicht, maar vaak wel gewenst (naar inzicht van het waterschap)'.

uitgangspunt 2:

In peilbeheerste gebieden heeft het waterschap Aa en Maas het voornemen om het lokale GGOR-proces te gebruiken bij het opstellen van peilbesluiten. In vrij-afwaterende gebieden worden in projectverband samen met de streek doelen van functies, bijbehorende maatregelen en streefpeilen in de leggerwatergangen uitgewerkt. Hierbij is het waterschapsbestuur verantwoordelijk voor de uiteindelijke afweging en vaststelling van het GGOR en de bijbehorende maatregelen. Voor de inrichtingsplannen die hieruit volgen geldt een inspraakprocedure. Indien het waterschap hiervoor kiest, volgt het hiermee het voorbeeld van het waterschap de Brabantse Delta

2.2 Inhoudelijke Beleidsuitgangspunten

GGOR voor de functie landbouw

Voorstel: Om tegemoet te komen aan de duurzaamheidsprincipes van het Provinciaal WHP en vanuit WB21 zal het waterschap niet in alle natte gebieden de waterhuishouding afstemmen op de gewenste teelt van de gebruiker. Hiermee wordt afwenteling voorkomen en is het watersysteem meer in evenwicht met het gebruik. Daardoor blijven de kosten voor investeringen in het watersysteem in evenwicht met de landbouwkundige opbrengsten. Het waterschap hanteert hiermee in een aantal gebieden het principe teelt volgt peil. Deze afweging van kosten en baten wordt op overeenkomstige wijze voor de natuurfuncties gehanteerd.

Beleidsuitgangspunt 3:

Het waterschap zal in de natte gebieden van de GHS (GHS-natuur en GHS-landbouw) en in de uitstralingszones rondom de natte natuurparels, het principe teelt volgt peil hanteren (hier een stand-still principe). In de AHS wordt in principe de waterhuishouding aangepast aan de wensen vanuit de agrarische sector (conform de afspraken vanuit reconstructieplannen), mits de kosten voor investeringen in het watersysteem in evenwicht zijn met de landbouwkundige opbrengsten en geen negatief effect ontstaat op andere functies. Hierbij wordt tevens in ogenschouw genomen dat de streefpeilen voor een aantal jaren worden vastgesteld (net als bij peilbesluiten) en niet aangepast worden bij iedere teeltwijziging.

Flankerend beleid

Het waterschap gaat uit van het flankerend beleid zoals afgesproken in de reconstructieplannen. Dit beleid gaat in principe uit van draagvlak en samenwerking. Er wordt door de waterschappen en provincie gewerkt aan instrumenten en een procedure die gevolgd kan worden bij grote tegengestelde belangen (vernatting in landbouwgebied). Hierbij kan gedacht worden aan achtereenvolgens:

- Compenserende technische maatregelen;

- Bieden van alternatieven (financiële ondersteuning, kavelruil, ondersteuning bij het aanpassen bedrijfsvoering, beëindigingvergoeding);
- Financiële compensatie (groene en blauwe diensten);

Het huidige flankerende beleid gaat uit van het principe van vrijwilligheid. Dilemma daarbij is de situatie waarbij een enkele grondgebruiker niet mee wil werken, terwijl met een meerderheid van grondgebruikers wel overeenstemming is bereikt over een oplossing waarbij zoveel mogelijk van de verschillende maatschappelijke doelen bereikt worden.

Voorstel: Het waterschap onderkent het omschreven dilemma en zet dit punt hoog op de agenda. Gezamenlijk met Provincie en Brabantse waterschap zal hiervoor een oplossing gevonden worden. Het juridisch instrumentarium hiervoor is inmiddels in voorbereiding. Strekking hiervan is dat getracht zal worden met de betrokken eigenaar/gebruiker overeenstemming te bereiken over het vergoeden van de nadelige gevolgen. Wanneer dit onmogelijk blijkt en vernatting t.b.v. natuurherstel wel essentieel is om aan de reconstructie-afspraken te voldoen, worden de maatregelen uitgevoerd en kunnen eigenaren/gebruikers een beroep doen op de publiekrechtelijke nadeelcompensatieregeling. Tegen een dergelijk vergoedingsbesluit staat een gang naar de rechter uiteraard open. Dit voorstel heeft betrekking op hoe het waterschap zich opstelt naar de inliggende gebruikers.

Beleidsuitgangspunt 4:

Het waterschap onderkent het dilemma van de situatie waarbij een enkele grondgebruiker niet mee wil werken en zet dit punt hoog op de agenda. Dit is van belang voor de voortgang van de GGOR-projecten en de aanpak van de Natte Natuurparels. Gezamenlijk met Provincie en Brabantse waterschap wordt hiervoor op korte termijn een oplossing gevonden.

2.3 Procesinrichting

Afstemming ZLTO, natuurbeheerders, gemeenten, provincie andere waterschappen

Om in het uitwerkingsproces voortvarend met belanghebbenden en onze partners de lokale uitwerking vorm te geven, is het wenselijk om een aantal van de door het waterschap aanvullend vastgestelde uitgangspunten, bovenop de provinciale kaders, goed aan de voorkant af te stemmen.

Voorstel: Vanuit de provincie wordt op ambtelijk niveau een platform vorm gegeven waarin afstemming plaats kan vinden over de uitwerking van GGOR door de verschillende waterschappen en gemeenten. In dit platform kunnen onze uitgangspunten afgestemd worden op ambtelijk niveau. In verlengde hiervan kan bestuurlijke afstemming goed plaats vinden in de NBWB.

Naast bovengenoemde afstemming tussen de overheden is ook afstemming wenselijk met vertegenwoordigers van verschillende belangen. Deze notitie wordt aangeboden aan externe partijen voor commentaar en tegelijkertijd ter kennisneming aan het AB.

Uitgangspunt 5:

Voorgesteld wordt om afstemming over de uitgangspunten met de collega overheden vorm te geven via bestaande overleg platforms. Voor afstemming met belanghebbenden wordt voorgesteld om na vaststelling van de uitgangspunten in het AB deze ter inspraak te leggen.

Streekproces

Voor het uitwerken van het GGOR op een lokaal niveau in samenhang met doelstellingen vanuit andere waterthema's is het noodzakelijk om de streek goed te betrekken in het proces. Dit ten behoeve van draagvlak. Daarom is het volgende beleidsuitgangspunt gesteld:

Uitgangspunt 6:

Om het GGOR in samenhang met de andere waterthema's gebiedsgericht uit te werken zal het waterschap de streek intensief betrekken in het planproces. Dit gebeurt minimaal met een aantal klankbordgroep bijeenkomsten waarin de betrokken partijen vertegenwoordigd zijn. T.b.v. bestuurlijke terugkoppeling zal tevens een DB-lid tijdens de klankbordgroepbijeenkomsten aanwezig zijn. Daarnaast is het een optie om de regionale commissies een rol te geven en te werken met een bestuurlijke stuurgroep. Het DB wordt gevraagd om hierover een standpunt te formuleren en de gewenste richting aan te geven.

Integrale uitwerking

Bij het uitwerken van het GGOR is het relevant om projecten en ontwikkelingen op het gebied van waterkwaliteit (KRW), waterberging en beekherstel mee te nemen. Dit omdat er belangrijke relaties liggen tussen de verschillende waterthema's en beleidsontwikkelingen. Een integrale gebiedsgerichte uitwerking ligt daarom voor de hand. Hiermee wordt voorkomen dat de streek te vaak benaderd wordt voor verschillende waterthema's. Dit in lijn met de te nemen stappen van Strategienota naar nieuw Waterbeheerplan.

Uitgangspunt 7:

Het waterschap staat een gebiedsgerichte uitwerking voor waarbij de waterthema's waterkwaliteit (KRW), beekherstel, regionale waterberging zoveel mogelijk integraal worden meegenomen. Op deze manier wordt de streek niet elke keer opnieuw benaderd en kunnen maatregelen vanuit verschillende waterthema's elkaar versterken.

Hydrologisch samenhangende deelstroomgebieden

Een GGOR project kan op verschillende niveau's en voor gebieden met een verschillende omvang uitgewerkt worden. Zo kan een project een natte natuurparel en het omliggende landbouwgebied omvatten, maar ook de omvang hebben van een RWSR-stroomgebied. Tijdens een ambtelijke workshop op 9 maart en in overleg met de hydrologen van het waterschap is een voorkeur uitgesproken voor uitwerking op het niveau van deelstroomgebieden. Op deze manier werkt het waterschap met gebieden die hydrologisch grote samenhang vertonen.

De schaal waarop het GGOR uitgewerkt dient te worden is op perceelniveau, ofwel een schaal van 1:10.000. Dit niveau heeft te maken met de mate van detail waarop de uitstralingszones bekend moeten zijn, het detailniveau van de natuurdoeltypen en het gewenste detailniveau van te nemen maatregelen. Een werkbare gebiedsgrootte voor een dergelijk detailniveau is ca. 10.000 ha. Dit betekent dat het waterschap Aa en Maas voor ca. 15 gebieden het GGOR zal uitwerken (ter vergelijking: het waterschap Brabantse Delta werkt momenteel voor 29 gebieden het GGOR uit voor ongeveer dezelfde gebiedsgrootte).

Uitgangspunt 8:

Vanuit GGOR oogpunt verdient het de voorkeur om de gebiedsindeling af te stemmen op een stroomgebiedbenadering. Vooralsnog gaat het waterschap uit van het uitwerken van het GGOR op niveau van samenhangende deelstroomgebieden van ca. 10.000 ha. Consequenties vanuit en voor lopende reconstructieprojecten, de KRW, regionale waterberging en vanuit de regionale knelpuntenanalyse landbouw zijn op dit moment niet compleet helder. In de tweede helft van 2006 wordt definitief vastgesteld welke gebiedsindeling wordt gehanteerd voor de integrale uitwerkingen en welke prioriteit in aanpak. Het DB wordt gevraagd in te stemmen met de stroomgebiedbenadering en eventuele suggesties aan te geven voor de verder uitwerking. Definitieve vaststelling gebiedsindeling en volgorde vindt later separaat plaats.

Relatie met lopende projecten natte natuurparels

Momenteel worden al projecten op het gebied van herstel van natte natuurparels uitgewerkt. Dit is nodig om te voldoen aan de bestuursafspraken die in het kader van de reconstructie zijn gemaakt. Deze projecten worden echter nog niet op een manier uitgewerkt zoals is afgesproken in het Provinciale kader voor uitwerking van het GGOR. Daarom is het volgende uitgangspunt geformuleerd:

Uitgangspunt 9:

Het waterschap Aa en Maas onderscheidt een twee sporen benadering ten aanzien van het uitvoeren van projecten en het uitwerken van het GGOR in integrale gebiedsplannen. Het eerste spoor betreft het voorbereiden en het uitvoeren van projecten op het gebied van vernatting in de natte natuurparels. Dit conform de bestuurlijke afspraken om in 2008 de maatregelen in de eerste fase natte natuurparels gerealiseerd te hebben. In genoemde projecten worden zogenaamde no-regret maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan de doelstellingen en het uiteindelijke gewenste grond- en oppervlaktewaterregime. Daarnaast heeft het waterschap een tweede spoor voor ogen waarin het GGOR per deelstroomgebied integraal met andere waterthema's wordt uitgewerkt. Het concept-plan van aanpak GGOR voorziet in een kader voor een eenduidige en heldere manier voor het uitwerken van het GGOR. Het uiteindelijke vast te stellen GGOR is hiermee een basis voor nog uit te voeren maatregelen en projecten. Deze twee sporen benadering wordt momenteel bijvoorbeeld gevolgd voor het natuurgebied Sang en Goorkens.

2.4 Planning

Voor de planning in aanpak van de verschillende deelgebieden zijn de volgende aspecten relevant:

- Afspraak vanuit NBW dat het waterschap lokaal het GGOR uitwerkt in de periode 2005-2010;
- Realisatie van maatregelen in de eerste fase en tweede fase natte natuurparels in respectievelijk 2008 en 2012 (bestuursafspraken reconstructie)
- Het waterschap staat voor de taak om het concept-GGOR voor de Natura2000-gebieden in 2007 gereed te hebben. Een concept-GGOR voor de Natura2000 gebieden is volgens het Rijk noodzakelijk om tijdig doelstellingen af te kunnen leiden en eventuele maatregelen in het stroomgebiedsbeheersplan mogelijk te maken. De reconstructie-afspraken met betrekking tot de natte natuurparels zijn hierbij te globaal van aard.
- Een goede verdeling tussen de verschillende districten van het waterschap. Voorkomen dat de werkdruk onevenredig verdeeld is.
- Vordering van het op orde brengen van de legger. Voor gebiedsgerichte projecten dient de legger tot op een redelijk niveau op orde te zijn.
- Knelpunten in de Agrarische Hoofdstructuur die volgen uit de knelpuntenanalyse.

Op basis van bovenstaande is het volgende uitgangspunt geformuleerd:

Uitgangspunt 10:

Om de planning te halen wordt gestart met het pilotsgewijs opstarten van gebiedsgerichte uitwerkingen van het GGOR in 2007. In de periode van 2007 tot en met 2010 werkt het waterschap voor ca. 13-15 gebieden het GGOR uit, dit betekent 3-4 gebiedsgerichte uitwerkingen per jaar. Een suggestie zou kunnen zijn om Natura2000 gebieden als eerste uit te werken: Grote Peel en Vlijmens Ven/Moerputten.

2.5 Middelen

De benodigde capaciteit en middelen hebben betrekking op de inzet vanuit de diverse afdelingen en districten van het waterschap, mogelijk aangevuld met externe inzet. Van speciaal belang voor de te reserveren capaciteit en middelen betreft het onderdeel modellering van het watersysteem.

Modellering watersysteem

Modelleren van het grond- en oppervlaktewatersysteem is geen doel op zich zijn, maar heeft een belangrijke meerwaarde in het tot stand brengen van het GGOR voor het waterschap Aa en Maas. In het provinciale kader wordt ook aangestuurd om, in lijn met de provinciale afweging, een goede modelmatige hydrologische onderbouwing in de lokale uitwerking mee te nemen. Voorgesteld wordt om gebruik te maken van de methode waterdood en voort te borduren op het provinciale hydrologische waterdoelen model. Voor het berekenen van effecten van vernattingmaatregelen en voor een objectieve afweging van varianten is (voor sommige gebieden) modellering van het watersysteem dus noodzakelijk. Ook met het oog op de toekomst, waarbij het waterschap de verantwoordelijkheid krijgt over het (ondiepe) grondwatersysteem in het landelijk gebied, ligt er een noodzaak om transparant inzicht te krijgen in de effecten van maatregelen en ruimtelijke ontwikkelingen. Modellering van het watersysteem is daarbij onontbeerlijk. Daarnaast kan met behulp van modelleren van het grond- en oppervlaktewatersysteem een veel beter inzicht worden verkregen in de relatie tussen maatregelen voor verschillende waterthema's (vernatting natuurgebieden, waterberging, beekherstel etc).

Uitgangspunt 11:

Het waterschap onderkent bovenstaande overwegingen en zal voor de verschillende deelgebieden de maatregelen en varianten transparant, eenduidige en op reproduceerbare wijze onderbouwen, door gebruik te maken van watersysteem modellen. Hierbij wordt het grondwater in samenhang met het oppervlaktewater gemodelleerd.

Legger op orde

Het op orde krijgen van een goede legger database met de juiste gegevens, zoals gepland vanaf 2007 (DB 12 juli 2006) , is een voorwaarde voor de gebiedsgerichte uitwerkingen: met adequate informatie over de exacte dimensionering van onze natte infrastructuur wordt de betrouwbaarheid van de modellering sterk vergroot. Of anders gezegd, zonder adequate leggerinformatie zullen de modelleringuitkomsten (te) grote onzekerheidsmarges bevatten. Voor voldoende nauwkeurige berekeningen moeten de grootste fouten in de legger zijn hersteld.

Uitgangspunt 12:

Het op hoofdlijnen op orde krijgen van de legger volgt de volgorde in aanpak van deelgebieden. Door deze deelgebieden te modelleren worden mogelijke fouten in de legger goed inzichtelijk en kan het op orde maken van de legger effectief aangepakt worden.

Mens en geld

Om het GGOR conform het plan van aanpak uit te werken is inzet vanuit diverse afdelingen en districten van het waterschap noodzakelijk. Dit kan mogelijk aangevuld worden met externe inzet. Onderstaande tabel geeft een globale inschatting van de benodigde capaciteit voor uitwerking van het GGOR voor een deelgebied.

Functie	Dagen per uitwerking
Projectleider	20
Hydroloog	5
Ecoloog	5
Medewerker waterbeheer district	5
Communicatie met streek	10
Bouwen en kalibreren geohydrologisch model en hydraulisch model	50
Toepassen geohydrologisch model	20
Toepassen hydraulisch model	20
Scenarioanalyse	10
Bestuurlijke terugkoppeling	10
Totaal	155

Voor iedere uitwerking van een deelgebied zal een projectleider aangesteld worden om het proces, de voortgang en de inhoud te bewaken. Gezien de integraliteit en complexiteit van GGOR projecten dient de projectleider de nodige ervaring te hebben in het aansturen van medewerkers en in projectmatig werken. Daarnaast is ervaring met het uitvoeren van gebiedsgerichte projecten, de benodigde communicatie met de streek en het creëren van draagvlak essentieel.

Het capaciteitsbeslag en de benodigde middelen van dit project voor het uitwerken van GGOR-doelstellingen is voor 2007 2 fte en respectievelijk € 350.000,-. Dit is in de voorjaarsnota geborgd. Onder andere via uitbreiding van 11 fte.

Uitgangspunt 13

Ook voor de jaren na 2007 zal het waterschap in de begroting middelen ter beschikking stellen om het GGOR in samenhang met de andere waterthema's uit te werken voor de deelgebieden. De aangegeven globale inschatting van de benodigde capaciteit geeft hierbij een richting.

colofon

Notitie beleidsuitgangspunten gebiedsgerichte uitwerking GGOR

opdrachtgever
Dagelijks Bestuur

Status
Concept

Auteur
Frans Jorna

gecontroleerd door
Gerard de Jong

vrijgegeven door
Wim Athmer

's-Hertogenbosch, 23 augustus 2006

Waterschap Aa en Maas
Pettelaarpark 70
5216 PP 's-Hertogenbosch
tel 073 615 66 66
fax 073 615 66 00

info@aaenmaas.nl
www.aaenmaas.nl

© waterschap Aa en Maas. Alle rechten voorbehouden